

Del **corró** a la retroexcavadora

José María Aznar va estrenar la majoria absoluta obtinguda el passat 13 de març amb crides reiterades al **consens** amb altres forces polítiques per evitar la imatge del corró, la implacable aritmètica parlamentària que va aplicar el PSOE durant una dècada al parlament espanyol. Nou mesos després d'aquesta contundent victòria electoral, els analistes consultats per aquest setmanari destaquen que, ben lluny de la inicial declaració d'intencions, el Partit Popular ha començat a gestionar la nova preeminència política amb prepotència i un espanyolisme contundent.

Un passeig militar. El PP decidia, poc després d'assolir la majoria absoluta, celebrar el "Dia de les forces armades" amb un passeig militar a Barcelona el 27 de maig, tot un símptoma dels nous estils polítics que es cuinaven a la Moncloa i del canvi d'actitud davant dels nacionalismes perifèrics de l'estat espanyol. Mesos després, el partit de José María Aznar anunciava un altre "passeig militar" (Miguel Ángel Arias Cañete *dixit*), aquesta vegada metafòric, un Pla Hidrològic Nacional que no havia estat consultat amb els afectats per aquesta llei tan demorada. El PP, però, s'ha reservat l'artilleria més pesada per a preparar un nou passeig, aquest sobre el País Basc, amb l'operació de destrucció del nacionalisme democràtic basc.

L'escriptor Enrique Cerdán Tato enumera els perills de la majoria absoluta del PP: "Tota majoria absoluta té un perill potencial, ja que el poder tendeix a perpetuar-se i a fer-se absolut. Probablement, el PP no podria escapar a les

temptacions de la majoria absoluta i menys quan els seus orígens corresponen a un règim autoritari, que és el seu brou de cultiu". Cerdán Tato destaca d'aquesta manera que el màrqueting centrista, conreat amb eslògans moderats i la incorporació de cares noves, com la del ministre d'Afers Estrangers Josep Piqué, és un espill que es clavilla.

El sociòleg Gil-Manuel Hernández insisteix en les persistències del passat. "Hi ha un franquisme sociològic encara molt fort. És una qüestió d'estil de vida més que ideològica. Estan a anys llum d'altres dretes d'Europa, en alguns llocs encara funciona el caciquisme", assenyala Hernández, qui també s'endinsa en la concepció històrica que comporta aquesta actitud: "No han condemnat el franquisme ni s'han atrevit a qüestionar el paper de l'església, de l'exèrcit o de la policia, com si el franquisme tinguera una idea de la democràcia *avant-la-*

lettre". També Josep Maria Solé i Sabaté, professor d'Història Contemporània de la UAB, denuncia la visió sobre la transició transmesa pels mitjans de comunicació en esdeveniments com la celebració, ara fa un mes, del vint-i-cinquè aniversari de la mort de Franco i de la coronació de Joan Carles I. "La lectura dels partits espanyols de la transició ha estat feta sobre la desmemòria i la falsificació històrica. Els mitjans de comunicació han ajudat a confondre. Els qui porten la democràcia són els demòcrates", diu Solé.

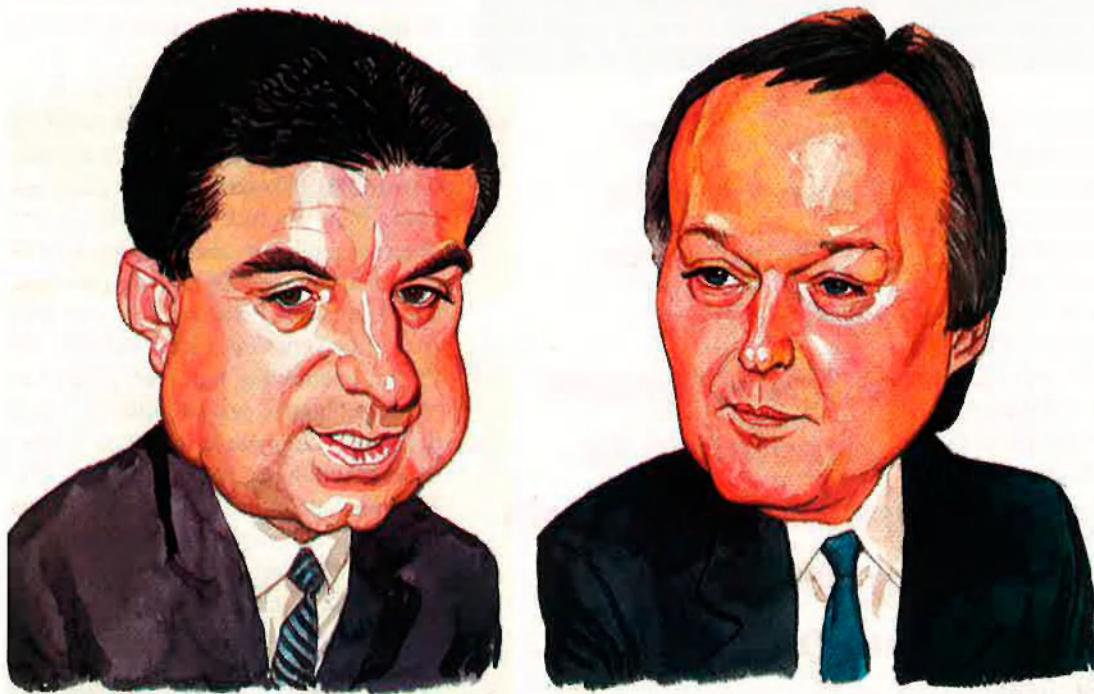
Aquesta interpretació històrica comporta també que s'empenguin accions per modificar l'estudi de la història. El passat 27 de juny, la Real Academia de la Historia espanyola va presentar un

ració del lingüista Vicent Pitarch és demolidora: "La reforma de les humanitats retorna a l'"*España una, grande y libre*", i visigoda, i recupera tics com els d'Unamuno, els mateixos de finals del segle XIX, dels regeneracionistes castellans". Solé i Sabaté fa una lectura molt crítica d'aquesta sèrie d'esdeveniments: "El problema del PP és que no creu en la igualtat de les nacions. Està absolutament fora de lloc. La trobada de San Millán és un sarcasme perquè la fa qui no creu en la unitat d'una altra llengua que es parla dins de l'estat espanyol". Pitarch apunta precedents d'aquesta actitud. "Un exemple –diu– és la barra amb què el PP tracta la qüestió lingüística al País Valencià. La degradació és molt galopant. El panorama es

PP ha emprès una ofensiva centralitzadora sense aturador: "L'ofensiva uniformadora cada vegada és més forta. S'han deixat estar d'escrúpols i han tirat pel dret. Aznar vol posar fi a la desintegració territorial. L'espanyolisme havia estat avergonyit, però ja s'ha acabat. El PP és un partit bastant uniforme a l'hora de pensar i d'actuar. Cercar una ala liberal és com buscar tres peus al gat".

L'analista polític Ferran Requejo pensa que ara com ara hi ha algunes contradiccions: "Actualment, hi ha dues paradoxes: la primera és que la Constitució espanyola la defensen aquells que menys van contribuir a fer-la, i la segona és que els qui millor accepten l'estat de les autonomies són els qui menys van demanar l'autonomia política i entre

els qui la van demanar, hi ha amplis grups de descontents. A partir de la majoria absoluta, hi ha un reforçament d'aquesta visió unitarista encara que descentralitzada que va contra l'acceptació real d'Espanya com una democràcia plurinacional. El PP s'erigeix com l'únic interlocutor davant les institucions de la Unió Europea, a diferència d'Alemanya, Bèlgica o Àustria. El perill seria si el PSOE entrara també en aquesta dinàmica". El periodista Joan Oliver coincideix a considerar que amb

informe per denunciar el programa educatiu de la història de moltes comunitats autònomes, que posaven molt d'èmfasi en les realitats locals en detriment de la història comuna espanyola, segons els autors del document. Pocs dies després, el 10 de juliol, parlamentaris del PP de tot l'estat espanyol signaven al Monestir de San Millán de la Cogolla, bressol de la llengua espanyola, una declaració en defensa d'aquest idioma i de les humanitats.

La conseqüència legal: el Decret d'Humanitats elaborat pel PP. La valo-

degrada deliberadament d'una manera progressiva, i quan fan declaracions sembla que parlen d'un altre planeta".

Però si hi ha algun retret reiterat, aquest és el de la paralització del procés autonòmic. Ho assenyalava l'"Informe de las comunidades autónomas" elaborat per l'Institut de Dret Públic de la Universitat de Barcelona per al Senat i presentat el passat mes d'octubre: "Espanya va patir l'any 1999 la paralització d'algunes reformes fonamentals per a la vertebració de l'estat autonòmic". Per a l'escriptor i periodista Vidal Vidal, el

la majoria absoluta s'ha produït un viratge en els posicionaments del PP, encara que pensa que cap al final de la legislatura hi pot haver alguns canvis. "El primer any de majoria absoluta del PP –diu Oliver– ha significat un gir brutal en la seva política. Un gir pel que fa a l'espanyolitat, però també un gir en temes com la immigració o, fins i tot, la política econòmica. Per damunt de tot, ha representat un canvi d'estil, de maneres. La prepotència és la pitjor conseqüència del govern sense contrapesos. El més preocupant de tot és la croada

Imatge de la desfilada militar duta a terme el passat 27 de maig a Barcelona. Aquesta celebració evidenciava els nous estils polítics que es cuinaven a la Moncloa.

per la reconquesta d'Euskadi. Queda l'esperança, petita però esperança, que les reconquestes, la prepotència i les males maneres es vagin diluint a mesura que s'acosti el final de la legislatura i els convingui donar un perfil més centrat de cara a les properes eleccions. La cosa no pinta bé, però de pitjors n'hem vistes". També l'assagista Joan Garí pensa que el PP haurà de rebaixar els seus plantejaments: "Un partit que té la majoria absoluta té la temptació sempre de portar a terme el seu ideari més radical i la realitat sempre baixa el fum a la política. Crec que si el PP aplicara un programa de dreta radical, la realitat li faria pegar-se de morros". El problema està, potser, en el fet que els militants del PP se situen més a la dreta que els seus votants. "El prototip de militant del PP -assenyala Garí- és probablement més de dretes que els votants. És una xicoteta elit unida per elements sentimentals, més ideologitzat que els seus votants".

'Aprentes de bruixot'. Els cants de sirena del centralisme del PP i d'altres organitzacions han arribat també des del terreny econòmic. El Consejo Económico y Social, un òrgan consultiu de la política econòmica de l'estat on són representats els sindicats, els em-

**Cerdán Tato:
"Lleis com la
d'Estrangeria
signifiquen
un considerable
retrocés en la
consideració dels
drets humans
en general,
i creen
paral·lelament
les condicions
perquè es
desenvolupe
el racisme
i la xenofòbia."**

presaris i els consumidors, aprovava el passat 28 de juny en sessió extraordinària l'informe "Unidad de mercado y cohesión social". Aquest document demanava que es llimaren les "arestes" de les articulacions autonòmiques. El polèmic *lobby* empresarial Círculo de Empresarios arremetia novament contra l'actuació de les autonomies en un altre document, "El renacimiento del INI. Situación y perspectivas del sector público autonómico y local". El mateix Aznar s'encarregava, el dijous 2 de novembre a Barcelona, de ratificar les angoixes que li produeix el procés de descentralització i llançava un avís per a navegants. El president del Govern de Madrid va titllar d'"aprentes de bruixot" els qui demanaven que es rellegira la Constitució i va advertir dels efectes demolidors per a l'economia que tindria aquesta mesura.

L'intent de centralització de les decisions econòmiques ha estat evident en normatives com el Decret d'Horaris Comercials del passat 23 de juny que liberalitza l'horari dels establiments oberts al públic en contra de les normes més restrictives d'algunes autonomies, com ara la del Principat o la que prepara el Govern de les Illes Balears. "El PP vol centralitzar tant com puga. Les obres públiques, per exemple, les estan defensant de manera caciquil. Quina necessitat hi ha de construir ara un AVE Madrid-Valladolid?", s'interroga Luis de Sebastián, professor d'economia a ESADE. També Aurelio Martínez, catedràtic a la Facultat d'Econòmiques de la Universitat de València, creu que assistim a un procés de centralització: "El PP intenta regular des d'un punt de vista centralista, fins i tot en matèries transferides, i això és una bestiesa". De Sebastián carrega contra l'obscurantisme de la política econòmica dissenyada pel Govern d'Aznar: "Tenen una absoluta arrogància intel·lectual, no discuteixen res. La mesura d'equilibrar el pressupost per llei que acaben d'aprovar, per exemple, és un disbarat. Si el país estiguera en recessió, les despeses haurien de superar els ingressos. No escolten ningú, estan posats en un cenacle on se'ls ha aparegut l'Esperit Sant en forma de colom o més aviat en forma de

llengua de foc, i això és terrible en economia". Per a De Sebastián, darrere de l'actuació del PP subjau una ideologia profundament neoliberal. "La cosa més important per als neoliberals és que es limite el poder dels governs i que el tinguin els grans empresaris. S'exalta el mercat. Es passa del monopoli públic al privat", conclou el professor d'ESADE. Martínez i Sebastián ressalten dues dades: des que el PP va assolir el poder, l'any 1996, la pressió fiscal ha augmentat i cada vegada paguen més els pobres i menys els rics. "Segons dades de la Unió Europea —constata Martínez—, l'any 1998 els ingressos per impostos de l'estat espanyol eren el 39,2% del PIB i l'any 2000 el 40%. Ara bé, per primera vegada en els darrers quinze anys, els impostos indirectes són majors que els directes i, a més, amb el PP han disminuït les cobertures socials". De Sebastián tot seguit ho reafirma: "Hi ha una regressió fiscal, i es pot provar matemàticament".

Una altra de les denúncies més esteses és la de la proliferació de mesures que vulnereu la protecció dels drets humans. El president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, Guillem Vidal, alertava el passat 17 de novembre sobre els retalls en la protecció dels drets humans des que el PP té majoria absoluta i va enumerar una sèrie de mesures com ara la reforma ja aprovada de la Llei d'Estrangeria, que elimina molts drets polítics i sindicals als immigrants indocumentats, l'enduriment de les penes previst en el Codi Penal, les noves penes contra els menors per delictes de terrorisme o el debat obert recentment sobre l'establiment de la cadena perpètua en el qual han participat significatius capítols del PP. Cerdán Tato denuncia amb contundència aquestes noves mesures: "Lleis com la d'Estrangeria signifiquen un considerable retrocés en la consideració dels drets humans en general i creen paral·lelament les condicions perquè es desenvolupi el racisme i la xenofòbia".

La majoria absoluta del PP ha tingut altres efectes més localitzats, com ara la pressió sobre el Pacte de Progrés que té el control del Govern de les Illes Balears i de tots els consells insulars. Jaume

El "Manifiesto en defensa de las Humanidades" reunia al Monestir de San Millán de la Cogolla parlamentaris del PP de tot l'estat el passat 10 de juliol.

**Luis de Sebastián:
"No escolten ningú, estan posats en un cenacle on se'ls ha aparegut l'Esperit Sant en forma de colom o més aviat en forma de llengua de foc, i això és terrible en economia."**

Matas, nomenat ministre de Medi Ambient després de la victòria electoral del passat mes de març, ha mantingut una relació nefasta amb les autoritats de les Illes, i el PP duu a terme la tasca d'oposició a les institucions balears sense miraments. "L'actitud del PP és de total prepotència —opina Carles Manera, professor d'economia a la UIB—. Pensen que el Pacte de Progrés no és políticament correcte. El ministre Matas està cada setmana a Balears passejant-se pertot arreu. Duu a terme una campanya electoral constant. Les pautes de l'oposició es porten en bona mesura des del Ministeri de Medi Ambient". Manera també inclou aquesta actitud dins d'unes tendències més àmplies: "Hi ha un autèntic menyspreu cap a tot el que faci el nacionalisme. Si no estàs d'acord amb els paràmetres centralistes, sembla que estàs contra la Constitució. És un plantejament clar de regressió i afecta partits com el PSIB, el PSM o UM, que tenen un plantejament federalista, partidari de la recuperació de terreny autòndmic, absolutament legítim".

"Pot assolir quotes de major virulència —conclou Cerdán Tato—. Aquest refugi que era el centrisme impossible s'està trencant".

Miquel Calvet